

ПрофіСтарт: бібліотечний навігатор у морі професій

Оксана Стремоусова,

завідувачка відділу обслуговування читачів-учнів 5-9 класів
Херсонської обласної бібліотеки для дітей,
координатор проекту «ПрофіСтарт»

Якщо ви запитаєте у молоді, ким вони мріють бути, то у відповідь, навряд чи почуєте: «інженером», «будівельником», «агрономом». Старшокласники живуть думками про «гламурні» (модель, стиліст, актор) або так звані «прибуткові» (економіст, програміст, фінансист) професії. А Україна та її економіка наразі потребують саме робочих рук, які б із ентузіазмом і натхненням компетентно працювали заради покращення життя суспільства.

Безробіття серед молоді та незатребуваність обраних професій зараз просто вражаючі, і багато в чому спричинені недостатньою поінформованістю підлітків. Такі установи, як центр зайнятості та дитяча бібліотека, не можуть стояти осторонь гостро-пекучої проблеми, тому й зініціювали регіональний інноваційний проект «ПрофіСтарт: юні обирають майбутнє», розрахований на три роки (2012-2015 рр.) системної профорієнтаційної роботи зі старшокласниками.

Проект має на меті розширити знання школярів про світ професій та спеціальностей, особливо – актуальних на ринку праці нашої області, сприяти професійному самовизначенню та творчо-інтелектуальному розвитку школярів, сформуванню відповідального ставлення молодих людей до планування професійної кар'єри, популяризувати професії, найбільш необхідні для регіону і, таким чином, спробувати запобігти молодіжному безробіттю.

Для досягнення бажаних цілей проект «ПрофіСтарт» об'єднав школярів, їхніх батьків, шкільних психологів, соціальних педагогів, вихователів, вчителів, бібліотекарів, що працюють з дітьми у 18 районах Херсонської області та у містах Херсоні і Новій Каховці. У кожному районі/місті була сформована команда восьмикласників, які на першому етапі (2012-2013 рр.) проведуть на місцях дослідження та визначать «топ-п'ятірку» найзатребуваніших професій району/міста, пройдуть ряд тренінгів - з інтерв'ювання, фотографування, написання статті, post'у для блогу проекту, візьмуть участь у майстер-класах професійних відеооператорів, навчатися майстерної відеозйомки та відеомонтажу, виготовлення слайд-презентації та ще й отримають навички ораторського мистецтва і публічних виступів. І все це задля того, аби учасники проекту змогли підготувати оригінальні, яскраві, переконливі відео- та інформаційні матеріали, які в результаті будуть використані для створення інтерактивної «професіограми» Херсонщини – інтерактивної мапи найпотрібніших професій нашого краю, якими надалі зможуть скористатися і їхні ровесники, і наступні покоління юнаків та дівчат, коли справа дійде до прийняття рішення, яку ж професійну освіту здобувати. Також команди будуть представляти свої «топ-п'ятірки» на сцені, використовуючи для виступу-захисту підготовлені слайд-презентації, відеоролики та альбоми про підприємства, де вони побувають на екскурсіях, про людей краю – представників професій, у яких вони візьмуть інтерв'ю і т. д.

Перший етап проекту завершиться у квітні 2013 року обласним ярмарком професій та нагородженням команд–переможниць дипломами та призами під час святкового дійства.

На II етапі, який матиме назву «Професія, яку я обираю», старшокласники наблизяться до свого вибору кар'єри. У цьому їм допоможуть стажування та індивідуальні практикуми на місці омріяної професії. Про свої враження та незвичайний досвід учасники проекту підготують індивідуальні медіа-проекти, які будуть просувати у соціальних мережах, на веб-сторінці Проекту¹ та захищати свій вибір у очному змаганні.

А найвдаліші професіограми районів/міст будуть нагороджені цінними призами по завершенні проекту у 2015 році.

Співорганізаторами проекту «ПрофіСтарт», що стартував 8 листопада 2012 року, стали також управління Херсонської обласної державної адміністрації: культури і туризму; освіти і науки; сім'ї, молоді і спорту, представники яких завітали на святкову церемонію відкриття проекту «ПрофіСтарт у всесвіт професій», щоб дати поради та напутнє слово двомстам старшокласникам. «Дуже важливо донести до наших підлітків, молоді, дітей, які навчаються у школах, що крім професії юриста, економіста існує дуже багато цікавих професій, у тому числі й робітничих», - підкреслив у інтерв'ю для обласного телеканалу «Скіфія» начальник управління освіти і науки облдержадміністрації А. А. Яценко, високо оцінивши задум ініціаторів проекту.

Театралізоване дійство відбувалося на сцені актовій зали Вищого професійного училища № 2 м. Херсон² – зразкового навчального закладу, який було обрано не випадково, не лише тому, що він вважається одним з кращих освітньо-професійних установ України, а ще й для того, аби діти під час екскурсії на власні очі переконалися, наскільки цікавими є робітничі професії – столяра, муляра, маляра, лицювальника, кваліфікована праця яких затребувана і добре оплачується.

«Профістарт у всесвіт професій» об'єднав у своїй програмі і сценічне дійство, і розгорнуту палітру організованих для дітей тренінгів – профорієнтаційних, комунікаційних, фінансово-економічних, та програм спілкування у форматі «живої бібліотеки» і «світового кафе». Доповнювали цю насичену програму стендові презентації навчальних закладів Херсонської області, що готують спеціалістів у кораблебудуванні, сфері обслуговування населення, будівельній галузі – провідних у економіці Херсонщини.

Одним зі складників дня був тренінг толерантності, де діти, які протягом 3-х років працюватимуть разом, могли ближче познайомитись, попрактикуватися у виконанні спільних завдань, а головне, вчилися чути і розуміти один одного. Тренеру Наталі Борисенко, бібліотекарю ХОБД, вдалося створити дружню атмосферу у командах. Особлива ж доброзичливість та розкутість огорнули усіх після ряду інтерактивних ігор – «Павутиння», «Дзеркало», «Проблемне питання», «Дощ». Учасники тренінгу виявили готовність крокувати до перемоги у проекті згуртованою командою.

¹ <http://profistart.blogspot.com/> - блог Проекту.

² <http://www.vpu-2.web.optima.com.ua/> - веб-сайт училища.

Профорієнтаційні тренінги, які цього ж дня провели спеціалісти обласного центру зайнятості, були покликані навчити дітей відрізнити професії від посад та орієнтуватися, які риси чи якості слід мати представнику певного роду діяльності.

Під час «Живої бібліотеки» старшокласникам пощастило прочитати «живі книги», у ролі яких виступали інженер суднобудівного заводу Юрій Бутенко, токар широкого профілю 5-го розряду Леонід Немчонок, представник династії електрозварювальників Олександр Лазар та Ольга Давидова, що працює у сфері «зеленого» туризму. Десяти хвилин, щоб вияснити усе, що цікавить про професію гостя, було замало. Питання були незліченними, найбільше ж дітей цікавили доходи, престиж та якості, які необхідні для того, щоб стати висококваліфікованим спеціалістом у тій чи іншій галузі. Координували роботу «Живої бібліотеки» бібліотекарі Надія Звягінцева та Вікторія Сломчинська.

Усі мріють про стабільний дохід від обраної професії, проте здобутими фінансами ще слід грамотно розпорядитися. Розуміючи актуальність фінансової грамотності серед підлітків, спеціалісти кредитної спілки «Народна довіра» Олена та Олександр Синюки провели для учасників «ПрофіСтарту» ділову гру «Сімейний гаманець», під час якої спробували навчити дітей контролювати доходи-витрати сім'ї, знаходити шляхи додаткового заробітку для досягнення фінансових цілей. Допомогала розібратися з «дебетом–кредитом» родинного гаманця Інна Михайлова, завідувача сектором періодики Херсонської ОБД.

Під час навчання у Міжнародній академії молодих бібліотекарів у Вентспілсі (Латвія) автор цієї статті познайомила з методикою проведення «світового кафе». Цю нову форму дискусії було запропоновано для обговорення професій Херсонського краю.

Які асоціації у вас виникають, коли ви чуєте слово «кафе»? Скоріш за все, в уяві постають образи «чаю», «дружньої атмосфери» та обов'язково «спілкування». А якщо мова йде про «світове кафе»? То це значить, що спілкуються вже не 2-3 друзі за столиком, а висловлювати свою думку може кожен і обговорити певні теми можна з будь-ким із присутніх.

У "світовому кафе" «Майбутнє краю за нами» говорили про економічну ситуацію у районах Херсонщини, про діючі та призупинені підприємства, про перспективні напрямки розвитку регіону та, відповідно, про найнеобхідніші професії. Після знайомства діти поділилися своїми мріями щодо майбутнього фаху (старшокласники хочуть стати вчителями, лікарями, економістами, генетиками) та назвали критерії, якими вони та їхні батьки керуються при виборі майбутньої кар'єри. Найчастіше фігурували – зарплатня, престиж та статус професії у суспільстві, а також комфортні умови праці. Звичайно, батьки піклуються про безпеку та достаток дітей, але виходить, що кожен дбає лише про себе, про свої особисті потреби, а покращення економіки та життя українців у плани молоді аж ніяк не входить. Тому спеціальний гість "світового кафе" херсонський журналіст Кирило Стремоусов наполегливо закликав не бути байдужими до всього, що відбувається навколо, зазирнути у своє серце і зрозуміти, якій справі ти хотів би присвячувати 70% свого життя.

Далі діти отримали завдання протягом хвилини аргументувати один одному свою думку з приводу того, яка професія є найнеобхіднішою у Херсонській області. Тож кожен був почутим і почув своїх однолітків.

Поспілкувавшись із кожним з інших учасників «світового кафе», восьмикласники дійшли згоди та презентували як важливі й потрібні професії агронома, механіка, будівельника та інженера. І головне, що зі світового кафе старшокласники вийшли з думкою, що майбутнє нашого краю дійсно в їхніх руках, і всі надії ми покладаємо на їхні розумні голови та міцні руки.

Бібліотекарі, фахівці районних центрів зайнятості та вчителі працювали тим часом над орієнтовним планом роботи першого року проекту «ПрофіСтарт».

Херсонський проект «Профі Старт» було також презентовано автором цієї статті у Вашингтоні під час Міжнародного кемпу бібліотечних новаторів та Міжнародної конференції «Місцеві ініціативи для глобального розвитку», проведених у рамках глобальної ініціативи Beyond Access («Більше ніж доступ»), де колеги з 25 країн світу відмітили актуальність та необхідність профорієнтаційної активності бібліотек Херсонщини.